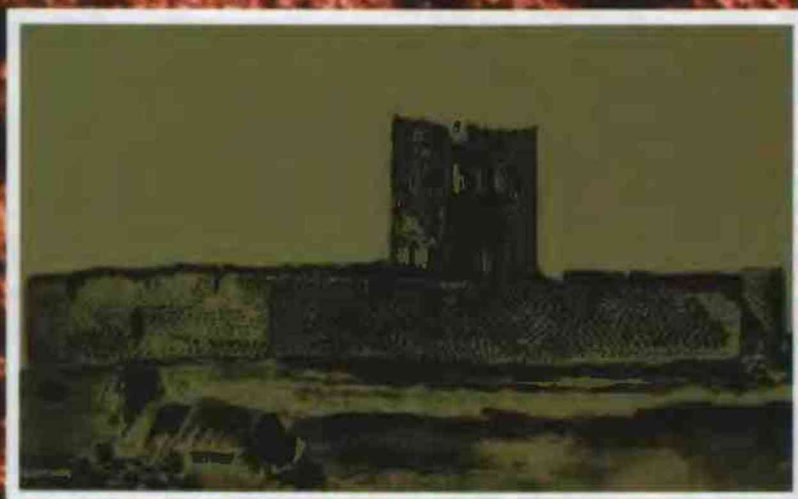


ГІСТОРЫЯ БЕЛАРУСІ

другі том

БЕЛАРУСЬ У ПЕРЫЯД
ВЯЛІКАГА КНЯСТВА ЛІТОЎСКАГА



2

ГІСТОРЫЯ БЕЛАРУСІ



ТОМ ДРУГІ

ГІСТОРЫЯ БЕЛАРУСІ

У ШАСЦІ ТАМАХ

МІНСК
“СОВРЕМЕННАЯ ШКОЛА”
“ЭКОПЕРСПЕКТИВА”
2008

ГІСТОРЫЯ БЕЛАРУСІ

ТОМ ДРУГІ

**БЕЛАРУСЬ У ПЕРЫЯД
ВЯЛІКАГА КНЯСТВА ЛІТОЎСКАГА**

**МІНСК
“СОВРЕМЕННАЯ ШКОЛА”
“ЭКОПЕРСПЕКТИВА”
2008**

УДК 947.6
ББК 63.4 (4Бел)
Г51

Рэдакцыйная калегія:

М. Касцюк (галоўны рэдактар), У. Навіцкі (намеснік галоўнага рэдактара),
Ю. Бохан, Г. Галенчанка, П. Лойка, М. Чарняўскі, Г. Штыкаў, В. Яноўская

Рэдактары тома:

Ю. Бохан, Г. Галенчанка

Аўтары:

Ю. Бохан, Г. Галенчанка, В. Голубеў, А. Дзярновіч, А. Доўнар,
Л. Іванова, М. Касцюк, П. Лойка, В. Насевіч, У. Падалінскі, Г. Сагановіч,
А. Самусік, Л. Собалева, М. Спірыдонаў, А. Янушкевіч

Гісторыя Беларусі: У 6 т. Т. 2: Беларусь у перыяд Вялікага Княства
Г51 Літоўскага / Ю. Бохан [і інш.]; рэд. кал.: М. Касцюк (гал. рэд.) [і інш.] —
Мінск : Экоперспектива, 2008. — 688 с.; іл.

ISBN 978-985-513-317-0 (т. 2)
ISBN 978-985-513-105-3 (Современная школа).

ISBN 978-985-469-240-1 (т. 2)
ISBN 978-985-469-204-3 (Экоперспектива).

УДК 947.6
ББК 63.4 (4Бел)

ISBN 978-985-513-317-0 (т. 2)
ISBN 978-985-513-105-3 (Современная школа)

© Афармленне. УП «Эко-
перспектива», 2008

ISBN 978-985-469-240-1 (т. 2)
ISBN 978-985-469-204-3 (Экоперспектива)

© ООО «Современная
школа», 2008

ЗМЕСТ

Уводзіны (Г.Галенчанка, М.Касцюк)	5
Гістарыяграфія (Г.Галенчанка)	11
Крыніцы (Г.Галенчанка)	38

РАЗДЗЕЛ 1

БЕЛАРУСЬ І ЛІТВА Ў ДЗЯРЖАЎНА-ПАЛІТЫЧНЫХ, САЦЫЯЛЬНА-ЭКАНАМІЧНЫХ І КАНФЕСІЙНЫХ ПРАЦЭСАХ XIII – СЯРЭДЗІНЫ XV ст.

Глава 1. ДЗЯРЖАЎНАЕ БУДАЎНІЦТВА (СЯРЭДЗІНА XIII – 70-я гг. XIV ст.)	52
1. Міждзяржаўныя адносіны (Г.Галенчанка)	52
2. Непасрэдныя перадумовы фарміравання Вялікага Княства Літоўскага (В.Насевіч)	60
3. Дзейнасць першых вялікіх князёў літоўскіх і рускіх (В.Насевіч) ...	73
4. Роля беларускіх зямель ва ўтварэнні і ўмацаванні ВКЛ (В.Насевіч)	87

Глава 2. ЗНЕШНЯЯ ПАЛІТЫКА

(КАНЕЦ XIV – ПЕРШАЯ ПАЛОВА XV ст.)	96
1. Супрацьстаянне тэўтонскай агрэсіі (Г.Сагановіч)	96
2. Крэўская унія і змена знешнепалітычнага статусу ВКЛ (Г.Сагановіч)	105
3. “Вялікая вайна” і Грунвальдская бітва (Г.Сагановіч)	124
4. ВКЛ на вяршыні магутнасці (Ю.Бохан)	137
5. Грамадзянская вайна 1430-х гг. і аднаўленне дынастычнай уніі з Каронай Польскай (Г.Сагановіч)	155

Глава 3. УМАЦАВАННЕ ДЗЯРЖАЎНА-ПАЛІТЫЧНАГА ЛАДУ, УНУТРЫПАЛІТЫЧНАЕ І ГАСПАДАРЧАЕ РАЗВІЦЦЕ БЕЛАРУСІ (XIV – СЯРЭДЗІНА XV ст.)

1. Улада і кіраванне ў ВКЛ. Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел Беларусі (П.Лойка)	168
2. Унутраная палітыка (П.Лойка)	175

3. Гаспадарчае развіццё Беларусі (XIII – першая палова XV ст.) (В.Голубеў)	183
Глава 4. ЦАРКВА І КАНФЕСІІ (Г.Галенчанка)	191
1. Еўрапейскі феномен царкоўна канфесійнай супольнасці	191
2. Мітраполія Кіеўская і ўсяе Русі ў палітыцы вярхоўнай улады ВКЛ	197
3. Хрышчэнне Літвы і арганізацыя каталіцкай царквы ў ВКЛ (канец XIV–пачатак XV ст.)	222
4. Пошукі кампрамісаў. Спробы рэалізацыі царкоўнай уніі	240

РАЗДЗЕЛ 2

СТАНАЎЛЕННЕ І РАЗВІЦЦЁ САСЛОЎНА-ПРАДСТАЎНІЧАЙ МАНАРХІІ

Глава 1. УСТАЛЯВАННЕ ФАЛЬВАРАЧНА-ПАНШЧЫННАЙ СІСТЭМЫ Ў БЕЛАРУСІ (М.Спірыдонаў)	259
1. Умацаванне зямельнай уласнасці феодалаў	259
2. Панская і сялянская гаспадарка	275
3. Аграрная рэформа	300
4. Запрыгоньванне сялянства	312
5. Сацыяльна-класавыя супярэчнасці і канфлікты	319
Глава 2. ГАРАДЫ І МЯСТЭЧКІ БЕЛАРУСІ	329
1. Урбанізацыйныя працэсы (Ю.Бохан)	329
2. Рамяство і гандаль у Беларусі XV–XVI ст. (А.Доўнар)	338
3. Сацыяльнае развіццё (Ю.Бохан)	357
Глава 3. СТАНАЎЛЕННЕ САСЛОЎНА-ПРАДСТАЎНІЧАЙ МАНАРХІІ. РОЛЯ БЕЛАРУСКІХ ЗЯМЕЛЬ	368
1. Эвалюцыя саслоўнай структуры грамадства (В.Голубеў)	368
2. Органы саслоўнага прадстаўніцтва і ўлады (П.Лойка)	380
Глава 4. ЗНЕШНЕПАЛІТЫЧНАЕ СТАНОВІШЧА	388
1. Пераход да Масквы ініцыятывы ў “збіранні” ўсходне- славянскіх зямель (Г.Сагановіч)	388
2. Вялікае Княства Літоўскае перад пагрозай антыягелонскіх кааліцый канца XV – пачатку XVI ст. (А.Дзярновіч)	400
3. Войны ВКЛ з Маскоўскай дзяржавай у канцы XV – першай трэці XVI ст. (А.Доўнар)	411
4. Барацьба супраць татарскіх набегіў (А.Доўнар)	426
Глава 5. ІНФЛЯНЦКАЯ ВАЙНА І ЎТВАРЭННЕ РЭЧЫ ПАСПАЛІТАЙ	437
1. Пачатак Інфлянцкай вайны. Баявыя дзеянні на тэрыторыі Беларусі (А.Янушкевіч)	437

2. Люблінская унія 1569 г. (У.Падалінскі, Л.Собалева).....	457
3. Працяг і завяршэнне Інфлянцкай вайны (Г.Сагановіч).....	479
Глава 6. ЦАРКВА І КАНФЕСІЎ КАНЦЫ XV–ПАЧАТКУ XVI ст. ..	490
1. Развіццё царкоўна-рэлігійных адносін. Хрысціянскія цэрквы (Г.Галенчанка)	490
2. Царква і канфесіі этнічных меншасцяў (Г.Галенчанка).....	500
3. Рэфармацыя (Л. Іванова).....	504
4. Пачатак контррэфармацыі (Л. Іванова).....	519
5. Берасцейская унія (Л. Іванова)	526

РАЗДЗЕЛ 3 ЭТНАКУЛЬТУРНЫЯ ПРАЦЭСЫ

Глава 1. ЭТНІЧНЫЯ ПРАЦЭСЫ І ТРАДЫЦЫЙНАЯ БЕЛАРУСКАЯ КУЛЬТУРА (А.Самусік).....	541
1. Станаўленне беларускага этнасу	541
2. Культура Беларусі XIV–XV ст.	567
Глава 2. У РЭЧЫШЧЫ РЭНЕСАНСА І АГУЛЬНАЕЎРАПЕЙСКІХ ПАВЕВАЎ (А.Самусік).....	590
1. Традыцыі і навацыі ў духоўнай культуры Беларусі	590
2. Уплыў эпохі Адраджэння на матэрыяльную культуру Беларусі	616
Заклучэнне (Ю.Бохан)	639
Бібліяграфія (А.Доўнар)	642
Храналогія гісторыі Беларусі ў перыяд Вялікага Княства Літоўскага (А.Доўнар)	647
Паказальнік імёнаў (А.Доўнар)	651
Геаграфічны паказальнік (А.Доўнар)	666

Навуковае выданне

**Бохан Юрый,
Галенчанка Георгій,
Голубеў Валянцін і інш.**

Гісторыя Беларусі

У шасці тамах

Другі том

**БЕЛАРУСЬ У ПЕРЫЯД
ВЯЛІКАГА КНЯСТВА ЛІТОўСКАГА**

**Рэдактар В. Аверкіна
Камп'ютэрная вёрстка Ю. Лапч**

Падпісана ў друк з гатовых дыяпазітываў 14.05.2008 г. Фармат 70х100/16.
Друк афсетны. Папера газетная. Гарнітура SchoolBook. Ум.друк.арк. 55,7.
Ул.-выд.арк. 60,5. Тыраж 4050 экз. Заказ № 1594.

ААТ «Современная школа». ЛВ № 02330/0056728 ад 30.12.2003 г.
220043, г. Мінск, вул. П.Глебкі, 11.

УП «Экоперспектива». ЛВ № 02330/0133393 ад 19.07.2004 г.
220043, г. Мінск, прасп. Незалежнасці, 95.

Рэспубліканскае унітарнае прадпрыемства
«Выдавецтва «Беларускі Дом друку».
220013, Мінск, прасп. Незалежнасці, 79.